

УДК: 657.372.1

JEL Classification: M40, M41, M49

doi: 10.31767/nasoa.1.2020.04

Л. В. ШКУЛІПА,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку та оподаткування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту,
e-mail: job.shkulipa@gmail.com,
ORCID:0000-0003-1842-0129
PublonsID:3239289

**Нові визначення понять
“актив” і “зобов’язання” у Концептуальній основі
фінансової звітності: причини та наслідки**

Досліджено еволюційні зміни визначень понять “актив” і “зобов’язання” в Концептуальних основах фінансової звітності та причини, що їх обумовили. Розглянуто доцільність тлумачення активу як поточного економічного ресурсу, який контролюється суб’єктом господарювання в результаті минулих подій, а зобов’язання – як поточного обов’язку суб’єкта господарювання передати економічний ресурс, який контролюється ним у результаті минулих подій. Вивчено розуміння порогу ймовірності до і після змін у визначеннях цих понять. З’ясовано наслідки нових змін для погодженого розуміння їх сутності розробниками і фахівцями-практиками.

Ключові слова: Концептуальна основа фінансової звітності, актив, зобов’язання, стаття фінансової звітності, визначення, ймовірність.

L. SHKULIPA,
PhD (Economics),
Associate Professor of Accounting and Taxation Department,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit

**New Definitions for the Notions
“Asset” and “Liability” in the Conceptual Framework for Financial
Reporting: Reasons and Consequences**

The purpose of this article is to investigate the evolutionary logic of defining assets and liabilities under the influence of changes in the Conceptual Framework of Financial Reporting, the causes, and consequences of these changes in a consistent understanding by developers and practitioners.

The evolutionary changes in the definitions of assets and liabilities in the Conceptual Framework of Financial Reporting and the reasons that led to these changes have been investigated. The reasons are different interpretations of probability and expected benefits; and asymmetric asset and liability identification. The expediency of interpreting an asset as a current economical resource that is controlled by an entity as a result of past events and the obligation as a current obligation of the entity to transfer an economic resource as a result of past events have been interpreted. Found different formulations of these interpretations encourage a rethinking of past practices and move towards the symmetry of assets and liabilities identification. The new criterion for defining obligatory such as “no practical ability to avoid” complicates the goal of changes because it requires the use of additional valuation judgments in practice.

Understanding of the probability threshold before and after changes in asset and liabilities definitions has been examined. It was found that the old asset and liabilities definitions have no bearing on the judgment as to whether the asset existence. Participants use a higher probability threshold in assets recognition than in liabilities recognition.

© Л. В. Шкуліпа, 2020

The implications of the changes for a consistent understanding between setters and practitioners have been identified. In particular, new changes in asset and liability definitions improve the implementation of the IASB goals and better align participants' judgments with setters' intentions. It is established that IFRS is now sufficiently complete to cover virtually all transactions and events within the scope of the direct standard, although it does not exclude the need to use the Conceptual Framework not only by the standards setters but also by experts, auditors, lawyers, scholars and economic students on economic faculties.

Keywords: *Conceptual Framework for Financial Reporting, asset, liability, item, definitions, probability.*

Постановка проблеми. Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (далі – РМСБО) і Рада зі стандартів фінансового обліку США (далі – РСФО) довго працювали над тим, щоб найкраще визначити поняття “актив” і “зобов’язання”, які є двома з п’яти основних елементів фінансової звітності. Визначення цих понять до внесення змін до Концептуальної основи фінансової звітності (далі – КО) в 2018 році включали посилання на поріг імовірності. РМСБО і РСФО висловлювали занепокоєння щодо коректного використання порогу імовірності на основі чітко визначених критеріїв існування активу чи зобов’язання [1, 2].

В попередніх нормативах пояснювалось, що очікувані (згідно з РМСБО) та ймовірні (згідно з РСФО) надходження чи вибуття включені до понять “актив” та “зобов’язання”, аби підкреслити те, що економічна діяльність відбувається в невизначеному середовищі, а не те, що існування активу та зобов’язання визнається, якщо відбудеться майбутня передача економічної вигоди або якщо є велика ймовірність його виникнення [3].

Однак спроби РМСБО і РСФО пояснити це фахівцям-практикам в основному виявилися малоефективними, про що свідчили відкриті дискусійні питання чорнового проекту КО у 2015 році [1]. Результати дискусії показали неоднозначність у тлумаченнях активу та зобов’язання, які існували на той час, і особливо неузгодженість у розумінні порогу ймовірності виникнення активу чи зобов’язання. Після врахування таких розбіжностей в тлумаченнях та вилучення порогу імовірності з нових понять “актив” і “зобов’язання” проблема продовжила обговорюватися, що обумовило актуальність теми для подальшого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність, зміни та застосування КО досліджував Голов С. Ф. [4]. Автор доречно назвав КО базовим підґрунтям, на якому вибудовується вся філософія обліку за МСФЗ і яке є невід’ємною частинною стандартів, підкресливши, що до КО доводиться звертатися, зокрема, у разі формування професійного судження за відсутності прямих вказівок у стандартах. Тож для тих бухгалтерів, які прагнуть вдосконалити свої навички та знання з Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), розуміння сутності КО, на думку дослідника, є вкрай необхідним. Також С. Голов розкрив можливий вплив змін КО на облікову політику.

В працях Малюги Н. М. [5], Палія В. Ф. [6] та Пархоменко В. М. [5] розглянуто проблеми генезису концепцій фінансової звітності, а також визначено причини загострення кризи довіри до інформації фінансових звітів. Маначинською Ю. А. досліджено актуарний облік у системі НП(С)БО та КО [7].

Моніторинг досліджень вітчизняних науковців щодо змін КО, які набули чинності в березні 2018 року, не виявив робіт на цю тему. Серед зарубіжних учених подібні дослідження проводилися Каде Н., Ікута-Мендоза К., Коонзе Л., але питання існування активу та зобов’язання розглядається ними в часовому діапазоні 2015–2016 рр. [8], тобто до прийняття змін КО 2018 року.

Метою статті є дослідження логіки еволюції визначення понять “актив” і “зобов’язання” під впливом змін КО, причин і наслідків цих змін в їх узгодженому розумінні розробниками та практиками. Відповідно до мети поставлено такі завдання: 1) дослідити еволюційні зміни у визначенні понять “актив” і “зобов’язання” у КО та причини цих змін; 2) вивчити розуміння порогу ймовірності до і після змін у визначен-

нях понять “актив” і “зобов’язання”; 3) з’ясувати наслідки таких змін для узгодженого розуміння між розробниками та фахівцями-практиками.

Виклад основного матеріалу. В КО за 1989, 2010 та 2018 роки, тобто за роки, в яких до неї вносилися основні зміни, опис визначення понять “актив” і “зобов’язання” завжди знаходився в окремому розділі “Елементи фінансової звітності”. Цим документом визначалось п’ять елементів фінансової звітності – актив, зобов’язання та власний капітал, які відображають фінансовий стан суб’єкта звітування (рис. 1); а також доходи і витрати, які відображають фінансові результати його діяльності (рис. 2). Цей розділ у 2018 році зазнав суттєвих змін навіть у кількості параграфів: у 2018 році їх 72, у 2010 – 34, у 1989 – 34.

Рис. 1. Зміни у визначеннях елементів фінансової звітності, які відображають фінансовий стан суб’єкта звітування

Примітка:

*Економічний ресурс – це існуюче право, яке надає можливості для отримання економічних вигід.

**Обов’язок – це потреба чи відповідальність, якої суб’єкт господарювання практично не має можливості уникнути.

Джерело: складено на основі [8; 9]

Нагадаємо, що РМСБО і РСФО давали різне визначення поняття “актив”. Так, згідно з РСФО, “активи – це ймовірні майбутні економічні вигоди, отримані або контрольовані певним суб’єктом господарювання в результаті минулих операцій або подій” [10]. Тлумачення активу згідно з РМСБО наведено на рис. 1.

З пояснень до поточних змін визначення понять “актив” і “зобов’язання” слідує, що актив – це існуючий економічний ресурс, а не надходження економічних вигід; а зобов’язання – це обов’язок передати економічний ресурс, а не кінцевий відтік економічних вигід. Ці зміни значною мірою ґрунтуються на визначенні понять “актив” і “зобов’язання” не з точки зору очікуваних надходжень, які раніше трактувалися як поріг ймовірності. Тому для визначення як активу, так і зобов’язання наразі не потрібно мати впевненість або ймовірність стосовно виникнення економічних вигід – їх очікувані надходження вилучені з концепцій. Лише низька ймовірність отримання економічного ресурсу може вплинути на рішення про визнання та оцінку активу [9, п. 4.16], а низька ймовірність його передачі – на рішення про визнання та оцінку зобов’язання [9, п. 4.38]. Але наміри РМСБО дати нове визначення поняттям “актив” і “зобов’язання” призвели до нових проблем з правильним їх розумінням і, як наслідок, до нових розбіжностей (рис. 2).

Проблема розробників стандарту

- неправильне тлумачення слів “ймовірний” або “очікуваний”

Намір розробників стандарту

- Актив = “поточне право”
- Зобов’язання = “поточний обов’язок”

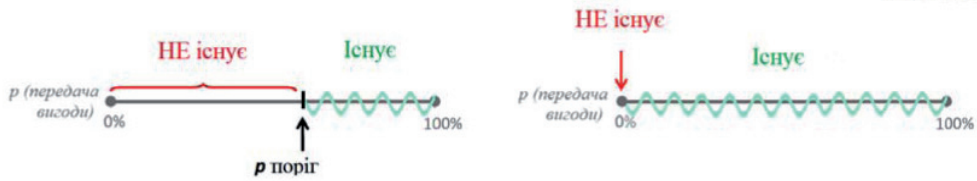

Рис. 2. Розбіжності між намірами розробників нових визначень понять “актив” і “зобов’язання” та результатами їх розуміння

Джерело: складено на основі [8]

Як зазначалося у чорновому проекті КО 2015 року, “... не потрібно мати ані переконання, ані навіть імовірності, що ресурс приносить економічну вигоду. Потрібно лише, щоб економічний ресурс вже існував і щоб була хоча б одна обставина, за якої він може принести економічну вигоду” [1]. Тобто для існування активу повинна бути присутня “можливість для отримання економічної вигоди” [1, п. 40], для зобов’язання – “можливість вимагати від суб’єкта господарювання передати економічний ресурс іншій стороні” [1, п. 43]. З рис. 1 видно, що після змін КО 2018 року економічний ресурс набув визначення поточного права, яке надає можливість для отримання економічних вигід; а поточний обов’язок став необхідністю, якої суб’єкт господарювання практично не має можливості уникнути. Тобто зміст залишився без змін по суті, але поданий в іншому формулюванні. Як зазначає член Правління Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) Мері Токар: “Іноді зміна слів у формулюванні заохочує переосмислити минулий досвід” [8].

Основними причинами змін у формулюваннях, використаних для визначення понять “актив” і “зобов’язання”, стали неправильні тлумачення ймовірності або очікуваних економічних вигід (рис. 2). Тому для покращення їх розуміння та пошуку нових, більш доцільних, визначень понять “актив” і “зобов’язання”, Радою МСБО у 2016 році було проведено опитування серед фахівців у сфері бухгалтерського обліку з великим стажем і початківців із приводу того, чи існує актив для держувача і чи існує зобов’язання для платника у звичайній двосторонній господарській операції. Респондентам було запропоновано розглянути одну й ту ж саму ситуацію в розрізі різних порогів імовірності та з урахуванням різних визначень понять “актив” і “зобов’язання”. Отримані результати наведено в табл.

Таблиця

Частки позитивних відповідей респондентів щодо визначення активу та зобов’язання

№ з/п	Поріг імовірності	Актив		Зобов’язання		
		20%	80%	1%	20%	80%
1	Немає визначень активу/зобов’язання	37%	87%	62%	60%	65%
2	Старі визначення (включає “ймовірність”)	38% 25%*	95% 94%*	-	67%	70%
3	Нові визначення (включає “можливість”)	78% 60%*	94% 92%*	- 81%*	75% 84%*	85% 89%*

Примітка: *відповіді респондентів з великим досвідом у сфері бухгалтерського обліку.

Джерело: складено на основі [8]

Результати опитування показали, що старі визначення понять “актив” і “зобов’язання” не впливали на судження щодо їх існування. Запропоновані нові формулювання краще допомогли зрозуміти намір РМСБО, але не усунули повністю проблеми

з визначенням цих понять. Зокрема, виявляється, що частка респондентів (62%), які вважають, що для виникнення зобов’язання достатньо мати поріг ймовірності менше 1%, збігається з часткою респондентів, які визначають високий поріг ймовірності для виникнення зобов’язання (понад 65%). Зважаючи на це респонденти використовують більш високий поріг ймовірності у виникненні активів, ніж у виникненні зобов’язань, але в запропонованих Радою МСБО змінах у визначеннях понять “актив” і “зобов’язання” судження респондентів показали кращу узгодженість із намірами розробників КО (рис. 3).

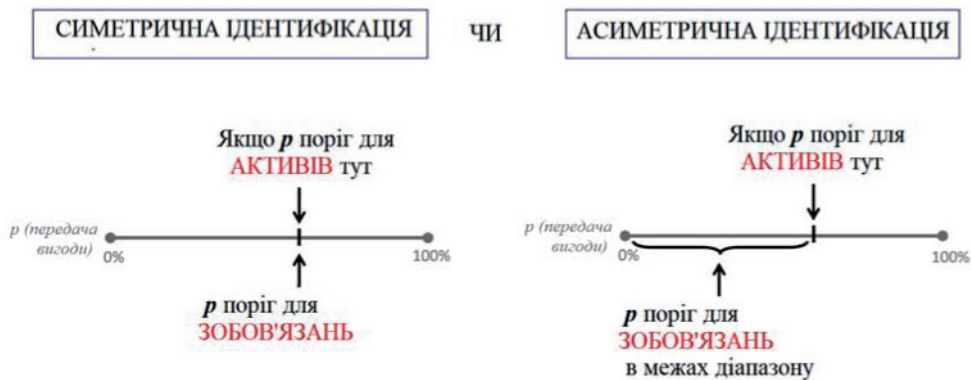

Рис. 3. Узгодження між намірами розробників нових визначень понять “актив” і “зобов’язання” та результатами їх розуміння

Джерело: складено на основі [8]

Рис. 3 допомагає зрозуміти причину оновлення принципу симетричної обачності в новій КО та переходу на нові визначення понять “актив” і “зобов’язання” – саме їх симетрична ідентифікація здатна забезпечити узгодженість між учасниками опитувань і розробниками. Адже дослідження підтверджують, що люди не є професіоналами в ймовірнісних міркуваннях [8] і відтак часто спрощують поставлену задачу для винесення необхідного рішення [11]. Зокрема, вважається, що якщо є 100-відсоткова ймовірність, то вигода надійде, а якщо ймовірність нижче 100%, то виникає поріг, який у кожного суб’єктивний.

Наприклад, ситуація судового позову, в якому, якщо ви виграєте, зобов’язання дорівнює нулю, а якщо програєте, то зобов’язання становить 100 (умовно). Якщо у вас є 50-відсоткова ймовірність втрати, то у вас очікуване значення 50, яке буде негарантованим результатом. А отже це не є корисною фінансовою інформацією, що не сприяє досягненню мети КО. Інший приклад – невизначені податкові статті. Керівництво щодо загальноновизначених облікових принципів США стосовно невизначених податкових статей вимагає визнання найвищої суми, яка може бути виплачена з ймовірністю більше 50%.

При цьому слід зазначити, що критерії визначення обов’язку ґрунтуються на такому новому понятті як “відсутність практичної можливості уникнути”. Для покращення розуміння Рада МСБО пояснила такі обставини його виникнення:

- а) “заборгованість, обумовлена практикою”: якщо зобов’язання чи відповідальність виникають внаслідок звичної практики суб’єкта господарювання, чинної облікової політики чи інших конкретних обставин, тоді суб’єкт господарювання не має можливості діяти згідно з іншою політикою [9, п. 4.31];
- б) якщо потреба чи відповідальність, пов’язані з передачею економічного ресурсу, обумовлені певною майбутньою дією, яку зможе здійснити сам суб’єкт господарювання [9, п. 4.32];
- в) суб’єкт господарювання має можливість уникнути передачі ресурсу тільки в разі його ліквідації або припинення основної діяльності [9, п. 4.33];
- г) якщо будь-яка дія, сприятлива для уникнення передачі ресурсу, має більш невігідні економічні наслідки, ніж сама передача [9, п. 4.34].

Водночас Рада МСБО послаблює нове поняття, ставлячи його в залежність від факторів, що враховуються при оцінці наявності у суб'єкта господарювання практичної можливості уникнути передачі економічного ресурсу, від характеру потреби чи відповідальності суб'єкта господарювання. Тобто жоден намір здійснити передачу, жодна висока ймовірність такої передачі не є достатніми причинами вважати, що у суб'єкта господарювання відсутня практична можливість уникнути передачі ресурсів [9, п. 4.34]. Це означає, що таке нововведення потребує використання додаткових оціночних суджень на практиці.

Практика показала, що старі визначення елементів фінансової звітності працювали добре в минулому, але нові зміни все ж таки сприяють більш узгодженому розумінню активів і зобов'язань усіма сторонами. Окрім цього, відповідні зміни будуть відображені й у стандартах. Але наразі в таких стандартах як МСБО 37 "Резерви, умовні зобов'язання та умовні активи", в роз'ясненнях до КТМФЗ 21 "Обов'язкові платежі" використовуються неоновлені визначення елементів фінансової звітності. А користувачі МСФЗ 3 та МСБО 8 повинні застосовувати визначення активу та зобов'язання (та додаткові концепції) відповідно до КО 2010 року. Це нині тимчасово діє як виняток.

Наприклад, користувачі МСФЗ 3 повинні приймати рішення стосовно визнання активів і зобов'язань при об'єднанні бізнес-структур. РМСБО також зазначила, що в деяких випадках застосування переглянутих визначень змінить склад активів і зобов'язань, які можуть бути визнані при об'єднанні бізнесу. Як наслідок, облік після придбання бізнесу, що регулюється іншими стандартами, може призвести до негайного припинення визнання цих активів або зобов'язань, що призведе до виникнення "номінальних доходів чи збитків", які не відобразатимуть економічні доходи чи збитки [12]. Тому, дозволивши компаніям мати перехідний період, РМСБО планує знайти шляхи оновлення МСФЗ 3 без небажаних наслідків, у тому числі повторних переглядів облікової політики суб'єктами звітування.

Незважаючи на те, що КО, МСБО, МСФЗ та КТМФЗ 21 на сьогодні є неузгодженими, вимоги стандартів (МСБО, МСФЗ) і тлумачень (КТМФЗ) залишаються пріоритетними. КО є необхідною, але недостатньою частиною стандартів МСФЗ. Як зазначає член Правління МСБО Мері Токар: "Ми повинні підсилити Концептуальні основи чітко написаними стандартами, що формулюють нашу логіку" [8].

В більшості випадків КО не поширюється на рішення фахівців-практиків з подання фінансової звітності, оскільки вони в своїй роботі керуються безпосередньо стандартами. Хоча КО використовується не лише розробниками стандартів, а й фахівцями з подання звітності, аудиторами, адвокатами, науковцями та студентами економічних спеціальностей. Але в цілому МСФЗ зараз достатньо повні, щоб практично регламентувати всі операції та події, навіть якщо окремих стандарт непрямо стосується такої операції чи події.

Висновки. У статті досліджено еволюційні зміни визначень понять "актив" і "зобов'язання" у Концептуальній основі фінансової звітності. Виявлено, що після змін КО 2018 року актив визначається як сукупність прав щодо поточного економічного ресурсу, який контролюється суб'єктом господарювання в результаті минулих подій, а зобов'язання – як поточний обов'язок суб'єкта господарювання, який тягне за собою потребу або необхідність передати економічний ресурс у результаті минулих подій. Такі зміни спричинені: 1) різними тлумаченнями ймовірності та очікуваних вигід; 2) асиметричною ідентифікацією активу та зобов'язання. Показано, що згадані зміни заохочують до переосмислення минулого досвіду та переходу на симетричну ідентифікацію активів і зобов'язань.

Недоліком цих змін є новий критерій визначення заборгованості – "відсутність практичної можливості уникнути", що ставить під певний сумнів доцільність нововведення, оскільки потребує використання додаткових оціночних суджень на практиці.

Аналіз розуміння порогу ймовірності до і після змін у визначеннях понять "актив" і "зобов'язання", виконаний за результатами опитування, показав, що попередні визначення цих понять не впливали на судження респондентів щодо його наявності, і вони використовували більш високий поріг ймовірності у визнанні активів, ніж у визнанні зобов'язань. Після того як порогове значення ймовірності при визнанні активів і зобов'язань було скасовано, проведені опитування показали, що респонденти схильні

до більш симетричного визначення активів і зобов’язань, що, в свою чергу, більше узгоджується із намірами РМСБО.

Встановлено, що хоча МСФЗ як стандарти прямої дії зараз достатньо повно охоплюють всі операції та події, КО може знадобитися для використання не лише розробникам стандартів, а й фахівцям з подання звітності, аудиторам, адвокатам, науковцям і студентам економічних спеціальностей.

Список використаних джерел

1. International Accounting Standards Board (IASB). (2015). Exposure Draft: Conceptual Framework for Financial Reporting [Electronic resource]. URL: <http://kjs.mof.gov.cn/zhengwuxinxi/gongzuotongzhi/201506/P020150629528305757224.pdf>
2. Financial Accounting Standards Board (FASB). (2017). Financial Reporting Issues Conference Case Materials. Norwalk, CT: FASB [Electronic resource]. URL: <https://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/SectionPage&cid=1176168621173>
3. Financial Accounting Standards Board (FASB) and International Accounting Standards Board (IASB). (2007). Joint International Working Group on Leasing. Topic: Asset and Liability Definitions – Existing Versions and Working Drafts of Proposed Revisions. London, England 15 February 2007 [Electronic resource]. URL: <https://www.iasplus.com/en/binary/iasplus/iasp0702global.pdf>
4. Голов С.Ф. Концептуальна основа МСФЗ: сутність, зміни, застосування // Бухгалтерія UA, 2019, № 44, 6 лютого [Електронний ресурс]. URL: <https://buh-ua.com.ua/uk/doc/55765/kontseptualnaja-osnova-msfo-suschnost-izmenenija-primenenie>
5. Пархоменко В. М., Малюга Н. М. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб. Київ: 2019. 120 с. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/4061>
6. Палий В. Ф. Бухгалтерская и финансовая отчетность // Бухгалтерский учет. 2011. № 2. С. 88–90.
7. Маначинська Ю. А. Актуарний облік в системі НП(С)БО та концептуальної основи фінансової звітності // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2019. Вип. 1. С. 205–223.
8. Cade N. L., Koonce L., Mendoza K. I., Rees L., Tokar M. B. (2019), Assets and Liabilities: When Do They Exist?. Contemporary Accounting Research. 2019. No 36. P. 553–587. doi:10.1111/1911-3846.12479
9. Conceptual Framework for Financial Reporting 2018. Croner-i: HR-Tax-H&S-Audit&Accounting [Electronic resource]. URL: [https://library.croneri.co.uk/cch_uk/iaist/misconceptualfram2018-201803 \(08/06/2019\)](https://library.croneri.co.uk/cch_uk/iaist/misconceptualfram2018-201803 (08/06/2019))
10. Financial Accounting Standards Board (FASB). (2002). Accounting for Costs Associated with Exit or Disposal Activities. Statement of Financial Accounting Standards No. 146. Norwalk, CT: FASB [Electronic resource]. URL: <http://www.xavierpaper.com/documents/usgaap/n.Fas146.pdf>
11. Bernstein P. L. Against the gods: The remarkable story of risk. New York, NY: Wiley, 1998.
12. Kahneman D., Frederick S. Representativeness revisited: Attribute substitution in intuitive judgment // T. Gilovich, D. Griffin, D. Kahneman (eds.) Heuristics and Biases: The Psychology of Intuitive Judgment. Cambridge University Press, Cambridge, UK, 2002, pp. 49–81.
13. Thornton G. An instinct for growth. IFRS News. Special Edition. A revised Conceptual Framework Financial Reporting, 2008 [Electronic resource]. URL: <https://www.granthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/article-pdfs/2018/ifrs-news---a-revised-conceptual-framework-for-financial-reporting.pdf>

References

1. International Accounting Standards Board (IASB) (2015). Exposure Draft: Conceptual Framework for Financial Reporting. Retrieved from <http://kjs.mof.gov.cn/zhengwuxinxi/gongzuotongzhi/201506/P020150629528305757224.pdf>
2. Financial Accounting Standards Board (FASB) (2017). Financial Reporting Issues Conference Case Materials. Norwalk, CT: FASB. Retrieved from <https://www.fasb.org/>

- jsp/FASB/Page/SectionPage&cid=1176168621173
3. Financial Accounting Standards Board (FASB) and International Accounting Standards Board (IASB) (2007). Joint International Working Group on Leasing. Topic: Asset and Liability Definitions – Existing Versions and Working Drafts of Proposed Revisions. London, England 15 February 2007. Retrieved from <https://www.iasplus.com/en/binary/iasplus/iasp0702global.pdf>
 4. Holov S. F. (2019). Kontseptualna osnova MSFZ: sutnist, zminy, zastosuvannia [Conceptual Framework of Financial Reporting: essence, changes, application]. *BukhhalteriiaUA*, issue 44, February 6. Retrieved from <https://buh-ua.com.ua/uk/doc/55765/kontseptualnaja-osnova-msfo-suschnost-izmenenija-primenenie> [in Ukrainian].
 5. Parkhomenko V. M., Maluha N. M. (2019). Oblik i finansova zvitnist za mizhnarodnymy standartamy [Accounting and financial reporting by IFRS]. Kyiv. Retrieved from <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/4061> [in Ukrainian].
 6. Palyi V. F. (2011). Bukhhalterskaya i finansovaya otchetnost [Accounting and Financial Reporting]. *Bukhhalterskiy uchet – Accounting*, 2, 88–90 [in Russian].
 7. Manachynska Y. A. (2019). Aktuarnyi oblik v systemi NP(S)BO ta kontseptualnoi osnovy finansovoi zvitnosti [Actuarial accounting in the system of NSA and Conceptual Framework of Financial Reporting]. *Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu. Ekonomichni nauky – Bulletin of Chernivtsi Trade and Economics Institute*, 1, 205–223 [in Ukrainian].
 8. Cade N. L., Koonce L., Mendoza K. I., Rees L., and Tokar M. B. (2019). Assets and Liabilities: When Do They Exist? *Contemporary Accounting Research*, 36, 553–587. doi:10.1111/1911-3846.12479
 9. Conceptual Framework for Financial Reporting 2018. Croner-i: HR-Tax-H&S-Audit&Accounting. Retrieved from https://library.croneri.co.uk/cch_uk/iastr/misconcep-tualfram2018-201803 (08/06/2019)
 10. Financial Accounting Standards Board (FASB). (2002). Accounting for Costs Associated with Exit or Disposal Activities. Statement of Financial Accounting Standards No. 146. Norwalk, CT: FASB. Retrieved from <http://www.xavierpaper.com/documents/usgaap/n.Fas146.pdf>
 11. Bernstein P. L. (1998). *Against the gods: The remarkable story of risk*. New York, NY: Wiley.
 12. Kahneman D., and Frederick S. (2002). Representativeness revisited: Attribute substitution in intuitive judgment. In: T. Gilovich, D. Griffin, and D. Kahneman (eds.). *Heuristics and Biases: The Psychology of Intuitive Judgment*. Cambridge University Press, Cambridge, UK, pp. 49–81.
 13. Thornton G. (2018). An instinct for growth. IFRS News. Special Edition. A revised Conceptual Framework Financial Reporting. Retrieved from <https://www.grantthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/article-pdfs/2018/ifrs-news---a-revised-conceptual-framework-for-financial-reporting.pdf>

Посилання на статтю:

Шкуліпа Л. В. Нові визначення понять “актив” і “зобов’язання” у Концептуальній основі фінансової звітності: причини та наслідки. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр.* 2020. № 1-2. С. 39-46. doi: 10.31767/nasoa.1-2.2020.04.